

در زمینه مسائل بودجه و برنامه، جدال‌های بین دولت و مجلس بر سر بودجه است. همیشه دولت‌ها از اینکه بودجه‌شان دست‌کاری شده و از حالت انسجام یافته خارج شده است، ناراحتند. در مسائل اقتصادی نیز، نبود قوانین چهارچوب‌دار یکی از مشکلات این حوزه به‌شمار می‌رود. مثلاً وقتی کسی می‌خواهد وارد فضای کار شود، از زمانی که اقدام به دریافت مجوز می‌کند، درگیر رفتاری‌های مختلفی می‌شود. شرکت‌های دانش‌بنیان و استارت‌آپ‌ها درگیر کاغذبازی اداری‌اند.

در نتیجه قانون بسیار مهم است و نرم‌افزار اداری باید شکل بگیرد. قوانین ما به‌صورت متراکم‌اند. ما باید نظام قانونی شفاف و منسجم داشته باشیم که منشأ کارآمدی و شفافیت باشد. با وجود پیشرفت نرم‌افزارها، دستگاه‌ها مقاومت می‌کنند و اجازه بیکارچگی دولت الکترونیکی را نمی‌دهند. این اتفاق نیاز به پشتوانه قانونی دارد که دستگاه‌ها را مجبور به این کار کند. کشورهایی به‌عنوان مافیا معروف بودند و می‌گفتند که افراد برای کار کردن در آنجا باید رشوه سنگین بدهند. همان کشورها این اتفاقات را اجرا کردند و در حال حاضر برای سرمایه‌گذاری ایده‌آل‌اند.

آیا ما در این سال‌ها توانسته‌ایم از منظر الگوی اسلامی-ایرانی الگویی برای توسعه تدوین کنیم؟

ما هنوز به الگوی اسلامی-ایرانی نرسیده‌ایم. کسی نگفته که الگوی اسلامی-ایرانی پیش‌رفته است. مقام معظم رهبری مرکزی به نام طراحی الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت تأسیس کردند. این مرکز هنوز خروجی نداشته است. اینکه بگوییم چرا این مرکز به این الگو نرسیده است فقط حرف است. اما الگوبرداری از توسعه شکست‌خورده و این موضوع در دنیا ثابت شده است. می‌گویند الگوهای توسعه‌نوسازی که غربی‌ها می‌خواستند به همه کشورها هدیه دهند، شکست خورده است. دانشمندان متوجه شدند که توسعه، باید متناسب با فرهنگ و کشور خودش پیش برود. ما باید الگوی اسلامی-ایرانی را در نظر داشته باشیم. اگر به این الگو نرسیدیم، به این معنا نیست که شکست خورده باشد. در حال حاضر در این زمینه تلاش‌هایی انجام می‌شود. رهبر چشم‌انداز و راهبردی کلان تعریف کردند؛ آن چشم‌انداز در مجمع، بررسی و نقدهایی به آن وارد شد. الان بین رئیس مرکز و رئیس مجمع تفاهم‌هایی

تلاشی برای برنامه نداشته باشد؛ این اشکالی است که به این برنامه می‌گیرند و می‌گویند که اگر برنامه‌ها ۴ ساله شود، هر دولتی که بر سر کار می‌آید، برنامه خودش را اجرا می‌کند و پاسخگوی برنامه خودش خواهد بود.

آیا در برنامه‌های مختلف، عوامل ناکارآمد مشابه بودند؟

براساس تجربیاتی که در حوزه سیاستگذاری وجود دارد، این تفاوت‌ها باید در برنامه هفتم رقم بخورد. تا به حال با این نوع نگاه که تمام برنامه‌های مناسب و اهداف را در نظر بگیریم و با مشخص کردن بودجه به انجام آن‌ها بپردازیم، تدوین برنامه‌ها صورت گرفته است. من از محتوا و کیفیت برنامه توسعه هفتم و اینکه نسبت به برنامه‌های گذشته تغییر کرده یا نه، اطلاع دقیقی ندارم. باید برای دسترسی به اهداف، برنامه‌ریزی درستی داشته باشیم.

نقش قانون را در اجرای این برنامه‌ها چگونه می‌بینید؟

به نظر من، در موضوع آسیب‌شناسی، علت مشکلات کشور در زمینه کارآمدی و مسائل اقتصادی، وجود نداشتن حاکمیت قانون در کشور است. اگر در کشور نظام حقوقی درست و مجموعه قوانین چهارچوب‌دار داشته باشیم، اتفاقات بهتری رقم می‌خورد. مجموعه قوانین، نظام حقوقی را می‌سازد و این نظام روابط مردم با مردم و مردم با دولت و یک کشور با کشور دیگر را تعریف می‌کند. ما باید نظام حقوقی شفاف و کارآمد داشته باشیم.

نقش نرم‌افزارها نیز در این زمینه بسیار مهم است. در حال حاضر نظام‌های بانکی کارهای خود را به‌صورت آنلاین انجام می‌دهند. در سال‌های گذشته، برای پرداخت یک قبض باید در بانک‌ها زمان زیادی صرف می‌شد، امروزه هر ساعتی از شبانه‌روز می‌توان قبوض را پرداخت کرد.

در تهران مردم مشکل عجیبی با تاکسی‌ها و آژانس‌ها داشتند؛ مثلاً راننده‌ها نرخ را رعایت نمی‌کردند و به مسافر احترام نمی‌گذاشتند؛ اما الان استفاده از آژانس، آنلاین و روابط بین آن‌ها تنظیم شده است. ما افتخار می‌کنیم که قوانین زیادی را تصویب کرده‌ایم؛ در صورتی که قوانین، علاوه بر منسجم بودن، نباید در تعارض با یکدیگر باشند. باید قوانین موجود درست تدوین شده تا به نظام حقوقی منسجم منجر شود.